

"LEVEN OP DE HEIBLOEM"

verhalen van vroeger

Een publicatie van Heemkundevereniging Heibloem
Nummer 1 van 18, januari 2024

STOKERSHORST EN DE HEIBLOEM IN OORLOGSTIJD

Hoofdgebouw voor de oorlog

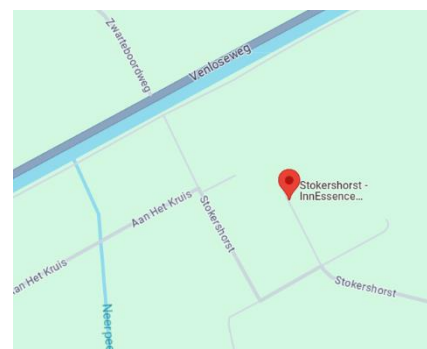
Inleiding

Het is ruim 75 jaar geleden dat Zuid-Nederland geleidelijk werd bevrijd van de Duitse bezetter. Weinig is er bekend hoe met name de broeders en jongens van Stokershorst het einde van de 2e wereldoorlog hebben beleefd. In het archief van de Broeders van de Congregatie van O.L. Vrouw van Zeven Smarten bevindt zich een getypt verslag van de laatste oorlogsmaanden en wat hiermee samenhang.

Loes Hermans, archivaris van de Broedercongregatie OLV Zeven Smarten, heeft toestemming verleend dit verslag integraal op te nemen in deze rubriek. Deze 18 delige publicatie is in de negentiger jaren al eens gepubliceerd door de Heemkundevereniging Nederweert in het Nederweerts Weekblad.

Stokershorst en de Heibloem in oorlogstijd 1944-1945,
geschreven door

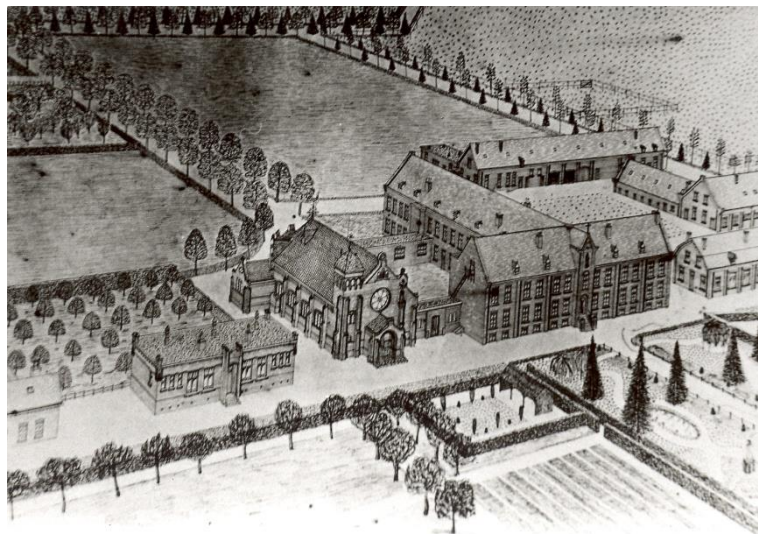
Broeder Joseph de Haas, Overste
Broeder Gabriël Roosen,
Broeder Placidus Slegers,
Broeder Henricus Terwindt.

Broeder Overste Joseph vertelt:

Heeft u Stokershorst vroeger gekend? In zijn glorie-dagen? U weet misschien niet eens waar het ligt. Nu, dat is vlug verteld: aan de Noordervaart, zowat halfweg tussen Beringen en Nederweert. Zeg maar niets, ik zie het al aan uw gezicht: ik had u net zo g6ed de lengte en breedte in graden, minuten en seconden kunnen noemen. Nu, dan gaat u vandaaruit een dikke 20 km. naar het westen: Meijel! Ziet u het? Daar is het niet, want nu is u te ver. Vier km. voor u in Meijel komt, passeert u een brug. Daar loopt de Noordervaart onderdoor. Zo gauw u die brug over is, slaat u linksaf. En dan ziet u na een goed half uur wandelen langs de vaart, aan de overkant een groot huis tussen de bomen staan. Dat is Stokershorst. U trekt aan de bel en prompt komt de pontenier - ik spreek van vooroorlogse tijd! - uit zijn huisje en vaart u, desnoods met wagen en al, over. Een laantje van zowat 60 meter lang voert u recht naar de voordeur. Ziezo, nu is u er, en nu kijkt u maar gerust eens vrij rond. Het huis zelf is niet zo bijzonder. In 1900 werd een klein begin gemaakt en later, telkens als het nodig was, werd er een stuk aangebouwd. U begrijpt, dat werd lapwerk, van een gang hier en een trap daar, hier een binnenplaatsje zus en daar een tuintje zo. Maar de kapel, die mag er zijn: Die stamt uit 1905, werk van architect Jos. Hegener uit Amsterdam. U vindt die kapel links van het hoofdgebouw, en nog verderop die kant uit de lagere school en de bloemisterij. En als u naar rechts gaat, dan komt u aan de werkplaatsen en de boerderij, en aan onze jongste aanwinst: een grote toneelzaal, weliswaar van hout opgetrokken, maar voldoende aan een al heel lang gevoelde behoefte. Vóór het huis

de tuinderij, en achter het huis de sportvelden en het kerkhof. En geheel rond het huis boomgaarden en plantsoenen, een hertenkamp, weiden en akkers. En in een weer verdere kring: heide, bossen en vennen, je reinste natuur.

Overzicht 1935

Onze leerlingen? Jongens, die wat losgeslagen waren in de wereld. Neen, geen boefjes. U denkt natuurlijk aan Brusse's boek en het daar maar gemaakte toneel- en filmwerk. Maar kom, zo erg is het niet. Er zijn wel eens wat lastige jongens bij, maar merendeels zijn het beste kerels, die onder wat goede leiding opgroeien tot mannen, die er zijn mogen.

Maar laat ik u niet langer vervelen met mijn opsomming van al de aantrekkelijkheden van het vooroorlogse Stokershorst. U wilde onze oor-logsavonturen vernemen. Welnu, hier zijn ze.

Eerlijk gezegd, wij dachten niet, dat Stokershorst veel last van de oorlog zou ondervinden. Zo'n afgelegen wereldje-op-zich, nietwaar, nauwelijks bekend bij de mensen, ver afgelegen van iedere stad of groot dorp, geen eens een behoorlijke weg er langs - want die weg aan de overkant van de Noordervaart is maar een tweederangs - welke strategische positie zou daarin gezien kunnen worden? En dus zagen wij de toekomst maar rustig tegemoet en rekenden op de bijstand en de hulp van onze lieve Heer en van de H. Vincentius, aan wie het huis is toegewijd.

Dolle Dinsdag kwam. U weet natuurlijk net zo goed als ik, wat dat was: door panische schrik bevangen, in wanorde terugtrekkende Duitsers. Nu, wij zagen ze ook. In bonte horden trokken zij over de weg aan de overkant voorbij. Soldaten in en met alle mogelijke voertuigen. Heel die beroemde organisatie was verdwenen. Zij leden honger en gaven een paar schoenen of zo iets voor een maaltijd. Die liepen, vonden hun geweren te zwaar en wierpen die in de vaart. Een paard kon je van hen kopen voor 50 gulden. Afijn, alles en alles vertoonde het beeld van een volkomen verslagen leger, dat in grote wanorde aftrok.

Toen dat voorbij was, zeiden wij tegen elkaar: "Ziezo, dat is dat. Nu zullen de Engelsen wel gauw komen." Vandaag nog, zei de een; morgen, meende de ander. Er zat spanning in de lucht en menigeen liep eens stiekum naar het kanaal om daar over de weg uit te kijken of ze nog niet in 't zicht waren. Want Maastricht was allang gevallen; toen volgde Eindhoven, en op zondag 16 september Nijmegen. Daarna hoorden wij dat Weert was veroverd; dat de Engelsen al op Nederweert - onze eigen gemeente -aanrukten; zij waren al in Wessem, in Kelpen. Het bulderen van de kanonnen werd steeds duidelijker en op sommige ogenblikken stonden alle ruiten te trillen en te rinkelen. Ja, het was spannend, de bevrijders zo dicht bij, en wij nog aan de verkeerde, aan de Duitse kant. Maar dat zou gauw beteren: nog een paar dagen, één dag, vandaag nog? Zo dachten we! Maar helaas!

't Werd zondag 24 september 1944. De Hoogmis was juist uit, toen de Duitsers om inkwartiering kwamen vragen voor 60 man. Zij wilden de toneelzaal hebben voor de manschappen en de grote spreekkamer voor de officieren. En terwijl wij nog bezwaren stonden te maken, reden de Duitsers met hun wagens al de pont op en er was niets meer aan te doen: beide lokalen werden zonder meer in beslag genomen. En daarmee was onze misère aan de gang. Ik waarschuwde de Broeders en de jongens zich niet met de Duitsers te bemoeien en het ze ook maar niet lastig te maken. Je kunt immers nooit wegen, en voorzichtigheid is de moeder van de porseleinkast.

Diezelfde middag werd er een Engelse piloot door de Duitsers binnengebracht. De man was gewond, had een sleutelbeen gebroken en Broeder Gabriël, onze ziekenbroeder, moest hem verbinden. Overigens werd de man goed behandeld, voor zover wij althans dat konden constateren.

Het hoofdgebouw na de beschieting op 15 november 1944